

Kivistö syntyi Linnan kartanon läheisyyteen

Gustav Åstrandia kuunnellessa syntyy kuva, että Kivistön historia kietoutuu tiiviisti yhteen Linnan kartanon historian kanssa, sillä nykyinen ns. "vanha Kivistö" on syntynyt Linnan kartanon maille. Kivistön nykyinen keskusta juna-aseman ympärillä tunnettiin puolestaan osana "Keimolan korpea", jossa oli susia ja ryöväreitä.

Vuoden 1810 karttaa katsoessa (kartta liitteenä) näkee hyvin, miten aikaisemmin asutus on keskittynyt Kivistön pohjoispuolelle. Tämän kylän nimi oli Keimola tai ruotsiksi Käinby. Linnan kartano sijaitsi tästä asutuskeskittymästä hieman itään. Nykyinen Kivistön keskusta-alue sijaitsee heti Keimolan kylän eteläpuolella.

Gustav on kuullut, että 1800-luvulla Kivistön alue tunnettiin aina Åbyhyn asti Keimolan korpena, jossa oli susia ja ryöväreitä. Tuohon aikaan naiset veivät nykyistä Keimolantietä pitkin maitoa kaupunkiin. Kivistön kohdalla he alkoivat puhua kovaan ääneen, että heidän perässään tulee "Vahva-Heikki", jotta ryövärit eivät uskaltaisi hyökätä heidän kimppuunsa.

Nykyinen vanha Kivistö oli siis osa Linnan kartanon maita. Nykyinen Kivistö oli alue Keimolan kylästä etelään, jossa oli paljon kiviä. Siksi sitä ehkä alettiin kutsua Kivistöksi. Samaan tapaan Kannisto sai ehkä nimensä siitä että siellä oli paljon kantoja. Sanaa "Kivistö" ja "Kannisto" alettiin käyttää enemmän vasta kun Linnan kartanon maista erotettiin 50-luvulla omakotitalotontteja ja alueelle muutti enemmän ihmisiä.

Elämää Linnan kartanossa

Kun Linnan kartanossa tarvittiin puuta, ne haettiin Gustavin mukaan Kivistön metsistä ja nykyisen Keimolan golfin alueelta. Metsää

kaadettiin yleensä talvella ja puut kuljetettiin hevosilla. Kartanossa oli jopa töissä sellaisia miehiä, jotka tekivät vain metsätöitä. Tukit ajettiin nykyisen Keimolantien varteen. Kirkon vieressä oli saha toiminnassa noin 20-30v. ajan vuosisadan alussa. Osa puista meni kartanon rakennusten lämmittämiseen ja osa pitkiksi haloiksi, jotka myytiin. Kartanon rakennuksiin ja teiden ylläpitoon tarvittiin myös hiekkaa, jota haettiin hevosilla nykyisen Kanniston koulun kohdalla sijainneesta hiekkakuopasta.

Gustav Åstrandin isä oli Linnan kartanon pehtoori. Kartanossa oli lehmiä ja hevosia. Siellä työskenteli ajoittain jopa oma seppä pajoineen. Kartanossa oli töissä muonamiehiä, joiden lasten kanssa Gustav leikki pienenä. Lapset juoksivat metsässä, poimivat marjoja ja sieniä. Joskus käytiin poimimassa hilloja suolla nykyisen Keimolanmäen takana. Kesäisin lapset viettivät paljon aikaa joen äärellä uiden, kalastaen ja lauttoja rakentaen. Linnan ja Königstedtin välissä oli myös koski. Linnan kartanossa asuvat kutsuivat sitä Linnan koskeksi, ja seutulalaiset puolestaan kutsuivat sitä Königstedtin koskeksi.

Kartanossa oli oma puutarha. Kaksi kertaa viikossa tuotteita vietiin hevosella Helsinkiin ja myytiin torilla. Silloinen tie torille kulki Pitäjänmäen kautta. Matkaan lähdettiin aamulla neljältä, jotta kello seitsemän oltaisiin torilla. Torilla myytiin mm. mansikoita, persiljaa, tilliä ja salaattia. Kartanon ympäristössä kasvoi paljon kieloja. Gustav poimi niitä mukaan torille myyntiin ja sai täten vähän taskurahaa. Aikaisemmin myös kaikilla kartanossa asuvilla perheillä oli oma sika, joka teurastettiin syksyllä ja lihaa pystyttiin säilömään koko talven. Viimeiset lihat palvattiin, eli savustettiin, ja ne säilyivät pitkälle kesään.

Sota-aika

Kun Helsinkiä pommitettiin sodan aikana, helsinkiläiset lähtivät maaseudulle. Yleensä maaseudulla asuvat sukulaiset hakivat heidät kaupungista pois hevosilla. Gustav Åstrand muistaa hyvin miten yhtenä yönä vuonna 1944 koko kartano täyttyi pommituksia paenneista. He yöpyivät kartanossa ja lähtivät aamulla hevosilla eteenpäin. Kartanon lähellä oli korkea kallio. Kun Helsinkiä pommitettiin ja talot paloivat, näkyi se Linnan kartanolle asti.

Sodan aikana kartanossa, kuten muuallakin Suomessa, naistyövoimaa oli paljon töissä, kun miehet olivat rintamalla. Kartanoon kuului toistakymmentä latoa, jotka myös sodan aikana täytettiin heinällä, jotta se riitti karjalle koko vuodeksi. Kartanossa oli ollut jo ennen sotaa

traktori, mutta sodan alettua rintamalle jouduttin lähettämään kaksi hevosta ja yksi traktori.

Kivistön kylä alkaa syntyä

Vanhan Kivistön tontit erotettiin Linnan kartanon maista pääosin 1951-52. Tontit olivat tuolloin melko suuria. Ihmisiä muutti tänne ympäri Suomea. 1950-luvulla Kivistöön tuli myös ensimmäinen kauppa, ns. Naskalin kauppa (tätä ennen oli ollut kauppa Keimolan keskustassa 1920-luvulta alkaen). Tämä kaksikerroksinen talo sijaitsee suunnilleen nykyistä Balkan-grilliä vastapäätä. Naskalin kauppa oli alueella ensimmäinen, joka myi myös rakennustarvikkeita. Monet ostivat mm. puutavaraa ja sementtiä Naskalilta. Posti sijaitsi kauppaa vastapäätä grillin kohdalla (tätä taloa ei enää ole).

Ensimmäinen linja-autolinja kulki Keimolasta Helsinkiin jo 30-luvulla. Vuoroja oli yksi aamulla ja yksi illalla. Vasta 40-50-luvuilla ihmiset alkoivat käydä töissä Helsingissä ja vuoroja tuli useampi.

Vanhat kartat

Kartta vuodelta 1810

Kartta vuodelta 1933

Tämä artikkeli perustuu Gustav Åstrandin (s. 1935) kanssa 30.7.2019 tehtyyn haastatteluun. Haastattelun toteutti Pia Ranna. Kartat Gustav Åstrandin arkistoista. Kuva: Pia Ranna.